

УДК 342.6:342.922(477)

DOI 10.31733/2078-3566-2021-1-159-166

Максим ПРИШЕДЬКО[©]

аспірант

(Державна наукова установа
«Інститут інформайції, безпеки і права
Національної академії правових наук України»)

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ УПОВНОВАЖЕНИХ ОРГАНІВ ІЗ ПИТАНЬ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ РЕЄСТРІВ В УКРАЇНІ

У статті подано результати загальнотеоретичного дослідження особливостей правового статусу уповноважених органів державного управління, інших державних органів із питань формування державних реєстрів, безпосередніх суб'єктів формування та функціонування державних реєстрів, досліджено основні підходи до формування їх правового статусу та запропоновано напрями їх оптимізації.

Ключові слова: правовий статус суб'єкта формування державного реєстру, державний реєстр, органи державної реєстрації, органи ведення державного реєстру, адміністратор державного реєстру, система державних реєстрів, елементи правового статусу.

Постановка проблеми. Ефективне функціонування системи державних реєстрів в Україні є необхідною умовою економічного й суспільного розвитку, прийняття оптимальних управлінських рішень в умовах інформаційної революції та глобалізації. Проте недостатній рівень адміністративних послуг, наявність рейдерства, значні недоліки щодо забезпечення необхідною інформацією з державних реєстрів для прийняття виважених управлінських рішень, відсутність необхідної інформаційної взаємодії між державними реєстрами та інші проблеми свідчать про необхідність позитивних змін у цій сфері. Таких змін, на нашу думку, потребує першочергово правовий статус суб'єктів формування та функціонування державних реєстрів. Аналіз правового статусу суб'єкта правовідносин дозволяє встановити його місце в системі правовідносин, визначити особливості його діяльності.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Попри те, що в науковій літературі з правничої тематики категорія «правовий статус» широко вживана, серед науковців досі не сформована однотайна думка щодо сутності правового статусу та його елементів. Звертає на себе увагу різноманітність аспектів дослідження в цій сфері. Так, В. Б. Авер'янов [1] і А. С. Васильєв [5] розглядають правовий статус юридичної особи як комплекс нормативно закріплених за нею суб'єктних прав та обов'язків, які вона реалізує як у процесі адміністративних правовідносин, так і поза ними. Ю. П. Битяк [2] вважає за потрібне до адміністративно-правового статусу зараховувати й гарантії та механізми реалізації прав суб'єкта. Д. М. Бахрах [3] у ході дослідження правового статусу юридичної особи значну увагу приділяє процесу створення адміністративно-правових норм суб'єктами публічної адміністрації, а також таким їх основним елементам, як правосуб'єктність та реальні права й обов'язки громадян. Дослідивши наукові праці таких учених, як Д. М. Бахрах, В. Т. Білоус, Ю. П. Битяк, О. В. Петришин, А. М. Шульга із питань визначення змісту категорії «правовий статус» та його структурних елементів, О. М. Музичук пропонує під правовим статусом суб'єкта адміністративно-правових відносин розуміти «систему закріплених у нормативно-правових актах ознак, які визначають його роль, місце та призначення у системі правовідносин, вказують на його відмінність від інших суб'єктів та порядок взаємовідносин між ними» [7, с. 319]. Елементний склад правового статусу суб'єктів адміністративно-правових

© Пришедько М. А., 2021
pravo@ndcpi.org.ua

відносин залежить від того, фізична чи юридична це особа. Наприклад, якщо мова йде про фізичну особу, то елементами її правового статусу будуть права, обов'язки та відповідальність, якщо юридична особа – мета її утворення та діяльності, завдання, функції, обов'язки, права, відповідальність, особливості організаційно-структурної будови та взаємовідносин [7]. У той же час питання особливостей правового статусу суб'єктів формування та функціонування державних реєстрів практично не досліджувалося, за винятком особливостей правового статусу суб'єктів публічної влади у сфері державної реєстрації.

Метою статті є дослідити особливості й основні елементи правового статусу суб'єктів формування та функціонування державних реєстрів і запропонувати основні напрями їх оптимізації.

Виклад основного матеріалу. Правовий статус суб'єктів формування державних реєстрів в Україні нормативно визначений. Аналіз нормативних документів у частині правового статусу суб'єктів формування та ведення державних реєстрів, їх місця й ролі в правовому та організаційному забезпеченні цього процесу дає можливість умовно поділити цих суб'єктів на дві групи. До першої групи належать суб'єкти правовідносин, які не беруть безпосередньої участі в процесі формування та функціонування державних реєстрів, але визначально впливають на нього. До другої групи належать суб'єкти, які відповідно до вимог нормативних актів суб'єктів першої групи у своїх нормативних документах визначають особливості формування та ведення відповідних державних реєстрів, здійснюють організаційно-правову діяльність, виконують інші функції щодо їх формування й ведення.

До першої групи слід віднести Президента України, Верховну Раду України та Кабінет Міністрів України, які наділені правотворчими повноваженнями. Так, Президент України як глава держави, який є представником виконавчої влади лише функціонально, не уособлюючи жодну з гілок влади, має значні компетенції щодо виконавчої влади, хоча й не належить до її структури. Шляхом узагальненого втручання він здійснює свій вплив на різні сфери суспільного життя, у тому числі й щодо формування та функціонування державних реєстрів. Згідно зі статтею 106 Конституції України, Президент України на основі та на виконання Конституції й законів України видає укази й розпорядження, які є обов'язковими до виконання на території України. Своїми указами він може затверджувати положення про центральні органи виконавчої влади, покладаючи на них завдання формування й ведення державних реєстрів, а також ініціювати створення певного державного реєстру. Наприклад, Указом Президента України від 27 червня 1996 року № 468/96 [13] започатковано ведення Єдиного державного реєстру нормативних актів, визначено мету його створення, зміст, джерела інформації для реєстру, відведено окремий розділ у реєстрі для документів, що містять державну таємницю, визначено держателя реєстру, вирішено певні питання організаційного характеру. Зокрема, Кабінет Міністрів України було зобов'язано в тримісячний термін розробити положення про порядок ведення Єдиного державного реєстру нормативних актів, створення фонду нормативних актів і підтримання їх у контрольному стані, порядок та умови користування даними цього державного реєстру. Крім того, відповідно до вимог цього Указу, Кабінет Міністрів України мав розглянути питання щодо можливого збільшення граничної чисельності центрального апарату Міністерства юстиції України у зв'язку з покладанням на нього додаткових функцій.

Верховна Рада України регулює питання формування та функціонування державних реєстрів на рівні законів і постанов. Обсяг питань, що регулюються, у кожному конкретному випадку є різним. Так, Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» [10] урегулює практично всі питання формування та ведення Єдиного державного реєстру. Основним питанням, яке потребувало деталізації, на думку держателя реєстру, було питання надання відомостей із цього державного реєстру, про що може свідчити наказ Міністерства юстиції України від 10 червня 2016 року № 1657/5 «Про затвердження Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» [19].

Кабінет Міністрів України є доволі складним юридичним утворенням за структурою та змістом. Для правового статусу Кабінету Міністрів України як суб'єкта управління у сфері формування та функціонування державних реєстрів характерним є певний рівень правової невизначеності, що можна пояснити відсутністю в Законі України «Про Кабінет Міністрів України» [20] чітких норм щодо завдань, функцій, прав та обов'язків (повноважень) у цій сфері. Як стверджує А. І. Берлач, теоретично обґрунтованим є підхід, згідно з яким до правового статусу органів виконавчої влади доцільно включати цільовий, структурно-організаційний і компетенційний блоки. До цільового блоку належить призначення (основна мета діяльності), завдання та функції; до структурно-організаційного – структура органу, схема

організаційного підпорядкування структурних одиниць, схема розподілу завдань і функцій кожного структурного підрозділу, порядок взаємодії між структурними підрозділами та іншими органами; до компетенційного блоку – права та обов'язки [4]. У державно-управлінській діяльності у сфері формування та функціонування державних реєстрів ключове значення, на нашу думку, мають цільовий та компетенційний блоки правового статусу Кабінету Міністрів України, що тісно пов'язані з поняттям правосуб'єктності, яке теорія права включає до складу правового статусу. Адміністративна правосуб'єктність органів державної влади виявляється в нормативно закріпленій за ними компетенції, тобто в сукупності їх юридично-владних повноважень (прав та обов'язків), що надаються їм для виконання відповідних завдань і функцій [21]. Ці юридично-владні повноваження Кабінету Міністрів України у сфері формування й функціонування державних реєстрів за своїм характером є установчими та правотворчими.

Установчі повноваження пов'язані з тим, що згідно зі статтею 116 Конституції України Кабінет Міністрів України утворює, реорганізовує та ліквідує, відповідно до Закону України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 року № 794, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, діючи в межах коштів, передбачених на утримання органів виконавчої влади, спрямовує й координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади.

Правотворчі повноваження здійснюються двома шляхами: реалізацією права законодавчої ініціативи та прийняття власних управлінських актів. Зокрема, відповідно до законів України, указів Президента України Кабінет Міністрів України затверджує положення про центральний орган виконавчої влади, надаючи йому повноваження в разі необхідності й у сфері формування та функціонування державних реєстрів. Наприклад, Постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228 [17] було затверджено Положення про Міністерство юстиції України. Відповідно до Положення Міністерство юстиції України визначено головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику у сфері державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації обтяжень рухомого майна, державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців, державної реєстрації друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності, на підставі чого формуються відповідні державні реєстри.

Законодавець переважно делегує повноваження щодо визначення правового статусу уповноважених органів із формування й ведення державних реєстрів Кабінету Міністрів України як вищому органу в системі органів виконавчої влади. У положенні про державний реєстр (порядку ведення державного реєстру) зазначається правова підстава для його створення; у межах Конституції України та відповідного Закону деталізуються правові засади його ведення, визначається об'єкт правового регулювання, держатель, адміністратор, мета, зміст, принципи формування та ведення державного реєстру, порядок внесення й вилучення інформації з нього, правові наслідки внесення та вилучення інформації з державного реєстру, його структура та її елементи, повноваження уповноважених органів, порядок взаємодії між різними органами влади, державними органами та іншими суб'єктами, порядок доступу до державного реєстру й отримання інформації з нього, інші питання. Ступінь деталізації, обсяг питань правового регулювання в кожному окремому випадку різний і залежить від характеру суспільних відносин, які регулюються державним реєстром. Кабінет Міністрів України формує основні завдання та повноваження центральних органів виконавчої влади щодо формування та ведення державних реєстрів. Так, із аналізу пунктів 3 й 4 Положення про Міністерство юстиції України, де викладені завдання та повноваження цього центрального органу виконавчої влади, можна стверджувати, що його основними функціями у сфері формування й ведення державних реєстрів є правотворча, організаційна, надання адміністративних послуг, дозвільна, контрольна, держателя державних реєстрів, інформаційно-методичного забезпечення, кадрового менеджменту.

До другої групи належать центральні органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, які безпосередньо займаються формуванням та веденням державних реєстрів. Звертає на себе увагу те, що центральні органи виконавчої влади, інші державні органи (наприклад, ЦВК як держатель державного реєстру) поряд із безпосередньою діяльністю з формування й функціонування державних реєстрів здійснюють і нормотворчу діяльність у цій сфері як держателі (розпорядники) конкретних державних реєстрів. Наприклад, відповідно до вимог статей 11, 39, 41 Повітряного кодексу України, пункту 8 Положення про Державну авіаційну службу України,

затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 2014 року № 520 [16], Державна авіаційна служба України своїм наказом від 05.02.2019 № 153 «Про затвердження Авіаційних правил України, Частина 47 “Правила реєстрації цивільних повітряних суден в Україні”» [14] затвердила порядок формування та ведення Державного реєстру цивільних повітряних суден. Крім того, держателі (розпорядники) державних реєстрів із метою забезпечення одноманітного застосування законодавства під час визначення завдань органу ведення та органу адміністрування державного реєстру, уніфікації їх функцій, прав, урегулювання питань організації роботи та взаємодії з іншими суб'єктами в ході здійснення ними повноважень можуть затверджувати типові положення, порядки взаємодії органів ведення й адміністрування державного реєстру з іншими суб'єктами. Наприклад, із метою встановлення механізму інформаційної взаємодії спільним наказом Міністерства юстиції України та Державної судової адміністрації України від 29 січня 2019 року № 270/5/94 затверджено Порядок інформаційної взаємодії між Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань і Єдиним державним реєстром судових рішень [18].

Інша група повноважень суб'єктів, які займаються формуванням і веденням державних реєстрів, пов'язана з цією безпосередньою діяльністю. Ці повноваження викладені в нормативних документах – законах України та положеннях про державні реєстри – і стосуються вони держателя (розпорядника) державного реєстру, адміністратора (технічного адміністратора), органів ведення державного реєстру та його адміністрування, органів здійснення контролю тощо. Обсяг цих повноважень залежить від багатьох факторів: по-перше, який реєстр – базовий чи галузевий; по-друге, яка мета започаткування державного реєстру та які його завдання; по-третє, які суспільні відносини є об'єктом правового регулювання. Цей перелік не є вичерпним.

Нормативно визначається і процедура внесення інформації до державного реєстру та повноваження уповноважених органів із цього питання. Практичну діяльність щодо формування державних реєстрів здійснюють органи державної реєстрації та органи ведення реєстру. Законодавець використовує щодо органів, які здійснюють формування й ведення реєстру, терміни «органи державної реєстрації» та «органи ведення реєстру». Аналіз функцій органів державної реєстрації та органів ведення реєстру дає можливість говорити про їхню схожість, але правові наслідки суттєво різняться: результатом реєстраційних дій є санкціонування, тобто офіційне визнання за об'єктом реєстрації певного правового статусу, із видачою підтверджувального документа, який містить відомості про суб'єкт та об'єкт реєстрації, а також юридичний статус об'єкта державної реєстрації. У той же час органи ведення реєстру вносять до певного реєстру відомості про об'єкт, який уже має певний юридичний статус, визначений іншим нормативним актом. Наприклад, правовий статус виборця визначений Конституцією України та Виборчим кодексом України [6]. Таким чином формується Єдиний державний реєстр військовозобов'язаних [11], Державний реєстр виборців [9]. Слід зазначити, що правовий статус інформації, внесеної до державного реєстру, і в першому, і в другому випадках однаковий.

Під час внесення інформації до державного реєстру шляхом її державної реєстрації формування самого реєстру здійснюється за заявковим принципом. Проте в певних випадках законодавець покладає на деякі центральні органи виконавчої влади, інші державні органи функції щодо надання певної інформації до реєстру. Так, відповідно до Закону України «Про Єдиний державний реєстр військовозобов'язаних» Центральна виборча комісія для формування бази Реєстру одноразово надає визначені Законом відомості про громадян України віком від 18 до 60 років.

Для окремих державних реєстрів визначені органи державної влади чи інші державні органи, які надають певну інформацію систематично та на постійній основі. Так, до Єдиного державного реєстру надають визначені пунктами 5-11 статті 13 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» відомості Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики, Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику. Забезпечує передачу до Єдиного державного реєстру таких відомостей Пенсійний фонд України, Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері організації примусового виконання судових рішень та інших органів (посадових осіб), Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Державна судова адміністрація України, Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Слід зазначити, що на сьогодні відсутній законодавчо визначений державний орган, який би розробляв загальні вимоги щодо повноважень та функцій суб'єктів формування державних реєстрів, вирішення інших питань, пов'язаних із формуванням та функціонуванням державних реєстрів у масштабах держави. Відсутній і єдиний законодавчий акт, який би в цілому регулював питання правового статусу суб'єктів формування та функціонування державних реєстрів в Україні. Це є однією з причин виникнення випадків, коли суб'єкти формування та функціонування державних реєстрів мають різні повноваження та функції. Наприклад, відповідно до законодавчих та нормативних документів, які регламентують діяльність кожного конкретного державного реєстру, адміністратори (технічні адміністратори) державного реєстру – це спеціально уповноважені органи, установи, які виконують свої функції на договірних засадах, або певний структурний підрозділ, який організаційно перебуває в структурі держателя державного реєстру. Так, відповідно до нормативних актів технічний адміністратор Єдиного державного реєстру виконує функцію технічного забезпечення та підтримки програмного забезпечення реєстру, функцію контролю за доступом до нього та функцію навчання спеціалістів для роботи в цьому реєстрі. Іншим прикладом може бути Державний реєстр географічних назв, для якого ні законодавець [8], ні держатель реєстру, який є розробником проекту Положення про державний реєстр географічних назв, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України [15], не визначили адміністратора та не наділили держателя цього реєстру такими повноваженнями.

Інколи поняття «адміністратор реєстру» законодавець та держатель реєстру розуміють по-різному й наділяють його різними функціями. Зокрема, відповідно до статті 1 Закону України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» [12] адміністратор Єдиного державного реєстру тварин – це суб'єкт, уповноважений центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, проводить в установленому цим Законом порядку реєстрацію тварин, здійснює оформлення, видачу ідентифікаційних документів та виконує інші функції, передбачені законодавством. Тобто на адміністратора цього реєстру законодавчо покладені в першу чергу функції реєстратора, що не є характерним для адміністраторів інших державних реєстрів. Водночас є випадки, коли держатель реєстру визначає двох адміністраторів, один із яких виконує функцію технічної підтримки програмного забезпечення реєстру, його супроводження й розвиток, а на іншого покладені функції, не пов'язані з цим. Так, відповідно до рішення Міністерства юстиції України як держателя Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів, для цього реєстру визначено двох адміністраторів: Адміністратор обліку користувачів та контролю доступу до реєстру (Адміністратор обліку) та Адміністратор технологій ведення всіх Фондів реєстру та ведення цих Фондів (Технічний адміністратор).

Оскільки відсутні єдині вимоги щодо організації та здійснення адміністрування державних реєстрів, існують значні відмінності в організації адміністрування різних державних реєстрів та визначення повноважень і функцій суб'єктів адміністрування. Якщо в одних державних реєстрах функції адміністрування незначні й полягають в основному в технічній підтримці державного реєстру, то в інших адміністрування передбачає виконання організаційних функцій, технічної підтримки й розвитку програмного забезпечення та бази даних, багаторівневого контролю за якістю та коректністю даних, які вносяться до реєстру.

Висновки. Основні особливості правового статусу суб'єктів формування державних реєстрів обумовлюються характером його правового забезпечення. Правовий статус суб'єктів формування та функціонування державних реєстрів визначений у Конституції України (основоположні підходи), кожного окремого державного реєстру – у законах України, нормативних актах Кабінету Міністрів України та держателів (розпорядників) державних реєстрів. Сьогодні відсутній окремий законодавчий акт, яким би визначалися загальні підходи до визначення правового статусу суб'єктів формування та функціонування державних реєстрів. Відсутність загальних правових підходів до формування та ведення державних реєстрів, однакового тлумачення термінів та недосконалість термінологічного апарату, відсутність єдиних вимог до формування й функціонування державних реєстрів, належної єдиної інформаційної взаємодії між державними реєстрами є причинами наявних розбіжностей у визначенні правового статусу суб'єктів формування окремих державних реєстрів. Такі недоліки не дозволяють вирішити питання щодо формування чіткої ефективної системи державних реєстрів і, на наш погляд, потребують вирішення.

Список використаних джерел

1. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2-х т. ; за ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Юрид. думка. Т. 1: Загальна частина. 2004. 584 с.

2. Адміністративне право України : підруч / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, О. В. Дьяченко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 544 с.
3. Бахрах Д. М., Россинский Б. В., Стариков Ю. Н. Административное право : учеб. для вузов. 3-е изд., пересмотр. и доп. Москва: Норма, 2007. 816 с.
4. Берлач А. І. Теоретичні основи адміністративно-правового статусу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. *Адміністративне право і процес*. 2014. № 3(9). С. 95-103.
5. Васильев А. С. Административное право Украины. Харьков : Одиссей, 2002. 288 с.
6. Вибірчий кодекс України від 19.12.2019 р. № 396-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 7, 8, 9. Ст. 48.
7. Музичук О. М. Уточнення сутності категорії «правовий статус» суб'єкта адміністративно-правових відносин та його елементного складу. *Форум права*. 2008. № 1. С. 316-321. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals//FP/2008-1/08momies.pdf>.
8. Про географічні назви : Закон України від 31.05.2005. № 2604-ІV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2005. № 27. Ст. 360.
9. Про державний реєстр виборців : Закон України від 22.02.2007. № 698-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 20. Ст. 282.
10. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003. № 755-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31-32. Ст. 263.
11. Про Єдиний державний реєстр військовозобов'язаних: Закон України від 16.03.2017 № 1951-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 18. Ст. 217.
12. Про ідентифікацію та реєстрацію тварин : Закон України від 04.06.2009. № 1445-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2009. № 42. Ст. 635.
13. Про Єдиний державний реєстр нормативних актів : Указ Президента України від 27.05.1996. № 468/96. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada>.
14. Про затвердження Авіаційних правил України, Частина 47 «Правила реєстрації цивільних повітряних суден в Україні» : наказ Державної авіаційної служби України від 05.02.2019. № 153. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>.
15. Про затвердження Положення про Державний реєстр географічних назв : постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2006. № 622. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>.
16. Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2014 № 520. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>.
17. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України : постанова Кабінету Міністрів України від 02.06.2014 № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>.
18. Про затвердження Порядку інформаційної взаємодії між Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань і Єдиним державним реєстром судових рішень : наказ Міністерства юстиції України та Державної судової адміністрації України від 29.12.2019 № 270/5/9. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>.
19. Про затвердження Порядку надання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: наказ Міністерства юстиції України від 10.06.2016 р. № 1657/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>.
20. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 07.10.2010 р. № 2591-VI (редакція станом на 02.03.2014). *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
21. Яременко О. І. Правовий статус Кабінету Міністрів України як суб'єкта державного управління інформаційною сферою. *Інформація і право*. 2015. № 2(14). С. 13-19.

Надійшла до редакції 02.03.2021

References

1. Administratyvne pravo Ukrainy. Akademychnyi kurs [Administrative law of Ukraine. Academic course]: pidruch. : u 2-h t. /za red. V.B. Aver'yanova – K.: Jurydychna dumka, 2004.-T.1: Zagal'na chastyna.-2004.-584 s. [in Ukr.]
2. Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine] : pidruch. / J.P. Bytyak, V.M. Garaschuk, O.V. D'yachenko ta in. ; za zag. red. J.P. Bytyaka. Kyuyiv : Jurinkom Inter, 2006. 544 s. [in Ukr.]
3. Bachrach, D. N. (2007) Administrativnoe parvo [Administrative law] : ucheb. dlya vuzov / D.N. Bachrach, B.V. Rossinskii, J.N. Starilov.-3-e izd. peresmotr. i dop. M. : Norma.816 s. [in Ukr.]
4. Berlach, A. I. (2014) Teoretychni osnovu administratyvno-pravovogo statusu Ministerstva regional'nogo rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunal'nogo gospodarstva Ukrainy [Theoretical bases of the administrative and legal status of the Ministry of Regional Development, Construction and Housing and

Communal Services of Ukraine]. *Administrativne parvo i protses*. № 3(9). S. 95-103. [in Ukr.]

5. Vasilyev, A. S. (2002) *Administrativnoye pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. Kharkov : Odyssey. 288 s. [in Russ.]

6. Vyborchyi kodeks Ukrainy [Electoral Code of Ukraine] : pryinyaty 19 grudnya 2019 roku №396-IX. *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*, 2020, № 7, № 8, № 9, st. 48. [in Ukr.]

7. Muzychuk, O. M. (2008) Utochnennya sutnosti rategorii «pravovyi status» sub'yekta administrativno-pravovych vidnosyn ta jogo elementnogo skladu [Clarification of the essence of the category "legal status" of the subject of administrative-legal relations and its elemental composition]. *Forum prava*. № 1. S.316-321. URL : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals//FP/2008-1/08momiec.pdf>. [in Ukr.]

8. Pro heohrafichni nazvy [On geographical names] : Zakon Ukrainy vid 31 travnya 2005 roku №2604-IV. *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*, 2005, № 27, st. 360. [in Ukr.]

9. Pro derzhavnyi rejestr vybortziv [About the state register of voters] : Zakon Ukrainy vid 27 l'utogo 2007 roku №698-V. *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*, 2007, № 20, st.282. [in Ukr.]

10. Pro derzhavnu reestratziyu jurydychnych osib, fizychnych osib-pidpnyemtziv ta gromads'kykh formuvan' [On state registration of legal entities, physical persons – businessmen and public formations] : Zakon Ukrainy vid 15 travnya 2003 roku №755-IV. *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*, 2003, № 31-32, st. 263. [in Ukr.]

11. Pro Yedynyi derzhavnyi rejestr viys'kovozobov'yazanykh [About the Unified State Register of Conscripts] : Zakon Ukrainy vid 16 bereznya 2017 roku №1951-VIII. *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*, 2017, № 18, st. 217. [in Ukr.]

12. Pro identyfikatziyu ta reyestratziyu tvaryn [On the identification and registration of animals] : Zakon Ukrainy vid 04 chervnya 2009 roku №1445-VI. *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*, 2009, № 42, st. 635. [in Ukr.]

13. Pro Yedynyi derzhavnyi rejestr normatyvnykh aktiv [On the Unified state register of normative acts] : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 27 chervnya 1996 roku № 468/96. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada>. [in Ukr.]

14. Pro zatverdzhennya Aviatziynych pravyl Ukrainy, Chastyna 47 «Pravyla rejestratziy tzyvil'nykh povitryanykh suden v Ukraini» [On approval of Aviation rules of Ukraine, Part 47 "Rules of registration of civil aircraft in Ukraine"]: Nakaz Derzhavnoi aviatziynoyi sluzhby Ukrainy vid 05 l'utogo 2019 roku №153. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>. [in Ukr.]

15. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Derzhavnyi rejestr geografichnykh nazv [On approval of the Regulations on the State Register of Geographical Names]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 travnya 2006 roku №622. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>. [in Ukr.]

16. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Derzhavnu aviatziynu sluzhbu Ukrainy [On approval of the Regulations on the State Aviation Service of Ukraine] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08 zhovtnya 2014 roku №520. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>. [in Ukr.]

17. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Ministerstvo justytzii Ukrainy [On approval of the Regulations on the Ministry of Justice of Ukraine] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02 lypnya 2014 roku №228. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>. [in Ukr.]

18. Pro zatverdzhennya Poryadku informatziynoi vzayemodii mizh Derzhavnym rejestrom rechovych prav na neruchome maino, Jedynym derzhavnym rejestrom jurydychnych osib, fizychnych osib-pidpnyemtziv ta gromads'kykh formuvan' i Jedynym derzhavnym rejestrom sudovych rishen' [On the approval of the Order of information interaction between the State register of real rights to real estate, the Unified state register of legal entities, physical persons - businessmen and public formations and the Unified state register of court decisions] : nakaz Ministerstva justytzii Ukrainy ta Derzhavnoi sudovoyi administratziyi Ukrainy vid 29 sichnya 2019 roku №270/5/9. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>. [in Ukr.]

19. Pro zatverdzhennya Poryadku nadannya vidomostey z Jedynogo derzhavnogo rejestru jurydychnych osib, fizychnych osib-pidpnyemtziv ta gromads'kykh formuvan' [On the approval of the Procedure for providing information from the Unified state register of legal entities, physical persons - businessmen and public formations]: Nakaz Ministerstva justytzii Ukrainy vid 10 chervnya 2016 roku №1657/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/main/a>. [in Ukr.]

20. Pro Kabinet Ministriv Ukrainy [On the Cabinet of Ministers of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 07 zhovtnya 2010 roku №2591-VI (Redaktsiya stanom na 02.03.2014). *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy*, 2014, № 13, st. 222. [in Ukr.]

21. Yaremenko O. I. (2005) Pravovyi status Kabinetu Ministriv Ukrainy yak sub'yekta derzhavnogo upravlinnya informatziynoyu sferoyu [Legal status of the Cabinet of Ministers of Ukraine as a subject of state management of the information sphere]. *Informatziya i parvo*. №2 (14)/2015. S. 13-19. [in Ukr.]

SUMMARY

Maksym A. Pryshedko. Some issues of legal status of authorized bodies in formation of state registers in Ukraine. The article represents certain results of the general theoretical research of the peculiarities of the legal status of the bodies of state administration, other state bodies, the commissioners for the formation of state registries and other subjects of the formation and functioning of the state registries; it investigates the basic approaches to the formation of their legal status. The legal status is considered as a complex of marks that determines their place, role and destination in the system of administrative and legal relationship. These marks serve as the elements of the legal status. These elements, above all, comprise their tasks, functions, duties, etc.

The legal status of the subjects of the formation and maintenance of each separate state registry is normatively defined. It is proved that the scope and nature of power of the authorized bodies depend on the object of the legal control, the character of the social relationship regulated by the state registry and their importance for the society. The subjects in legal relationships in the sphere of formation and maintenance of the state registries with regard to their place and role in the issue of the legal and organizational support of this process are conditionally divided into two groups according to their legal status.

The first group comprises the subjects that don't directly participate in the formation and functioning of the state registries but definitely have an impact on it. They are the Verkhovna Rada, the President of Ukraine and the Cabinet of Ministers of Ukraine that are authorized with law making powers.

The article characterizes the means of implementation of law making powers of the subjects of the first group as their main function in the sphere of the support of formation and functioning of the state registries.

The particular attention is paid to the issue of the determination of the place and role of these subjects in legal relationships in the formation of the legal status of the subjects that, according to the requirements of the enactment of the subjects of the first group, determine in their statutory documents the features of formation and maintenance of the corresponding state registries, carry out organizational and legal activities and fulfil other functions of their formation and maintenance. In particular, it is considered the peculiarities of the statutory activity of the holders of state registries, its content and direction.

Another group of powers of the subjects directly involved in the formation and maintenance of the state registries is connected with the direct activity of the formation and maintenance of the state registries. In the course of the research it was found who and how determines the powers as an element of the legal status of the holder (disposer) of the state registry, the administrator (technical administrator), the bodies of state registration, maintenance of the state registry and its administration.

Keywords: *legal status of the subject of formation of the state register; state register; state registration bodies; state register maintenance bodies; state register administrator; system of state registries; elements of legal status.*

УДК 342.95
DOI 10.31733/2078-3566-2021-1-166-171

Світлана РИЖКОВА®

викладач

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

СУЧАСНІ ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ АДМІНІСТРАТИВНИМ ПРАВOPУШЕННЯМ ІНОЗЕМЦІВ

Проаналізовано та визначено види форм діяльності Державно-міграційної служби України щодо ефективного виконання покладених на неї завдань і функцій щодо реалізації державної політики у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, зокрема адміністративним правопорушенням іноземців. Визначено, що незалежно від класифікації, оптимальне використання тих чи інших форм державного управління формує ефективність діяльності ДМС України щодо виконання покладених на неї завдань загалом, а також у частині протидії адміністративним правопорушенням іноземців. Аналіз форм, що використовуються в державному управ-

© Рижкова С.А., 2021

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7549-7654>

revord@gmail.com